

Contribution ID: 140

Tür: Oral Presentation

Yapay Zeka İnsan Psikoterapistlerin Yerini Alabilir mi? Ruh Sağlığı Uzmanlarının Görüşlerine Yönelik Nitel Bir Araştırma

20 Aralık 2024 Cuma 09:30 (30 dakika)

Yapay Zeka (YZ) pek çok alanda dönüştürücü bir güç olarak ortaya çıkmakta, sağlık hizmetlerine de hızla nüfuz etmektedir. Ruh sağlığı alanı da bunlardan biridir. Ruh sağlığı alanında, değerlendirme ve tanı koyma uygulamaları yanı sıra, YZ destekli tedavi uygulamaları da ortaya çıkmaya başlamıştır. YZ destekli sohbet robotlarının ve sanal terapistlerin, ruh sağlığı hizmetinin erişilebilirliğini artırmada önemli bir boşluğu doldurduğu belirtilmektedir (Olawade vd., 2024). Bu uygulamalar kullanıcılarına bilişsel davranışçı terapi, bilinçli farkındalık, pozitif psikoloji uygulamaları ile yardımcı olma vaadinde bulunmakta, uygulamanın etkililiğine dair araştırma bulguları sunmaktadır (Olawade vd., 2024). Yapay zeka destekli tedavinin gerçekten işe yaradığını doğrulamak için elbette daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Psikoterapötik amaçlı geliştirilen YZ sohbet robotlarının potansiyel faydalarına ilişkin araştırmalar günden güne artarken, bu gelişmelere gizliliğin korunması, psikoterapide insan unsurunun korunması gibi etik tartışmalar eşlik etmektedir. Ne de olsa psikoterapi, geleneksel olarak insan etkileşimi, güven ve ilişkisel yakınlık üzerine inşa edilmiş bir süreçtir. Kinik psikoloji alanındaki çalışmalar, terapist ve danışan arasındaki ilişkinin tedavide başarı için en iyi belirleyicilerden biri olduğunu tekrar tekrar göstermektedir (Norcross ve Lambert, 2018). Dolayısıyla, insan etkileşimi üzerine kurulu olan psikoterapi uygulamalarında yapay zekanın insan terapistlerin yerini alma ihtimali oldukça tartışmalı bir konudur.

Bu çalışma, Türkiye'deki psikoterapistlerin YZ destekli sohbet robotlarının psikoterapötik rolü hakkındaki bakış açılarını anlamaya yöneliktir.

Çalışmaya en az 5 yıl psikoterapi yapma deneyimi olan klinik psikolog ve psikiyatristler dahil edilecektir. Araştırmada yarı-yapılandırılmış görüşmeler kullanılarak nitel bir araştırma deseni kullanılacaktır. Görüşmelerde, katılımcıların YZ destekli sohbet robotlarının psikoterapi alanındaki potansiyel faydaları ve sınırlılıkları hakkındaki görüşleri, terapötik ilişkiye etkileri ve etik ilkelere ilişkin değerlendirmeleri ele alınacaktır. Görüşme verileri içinde tekrar eden temaları tanımlamak için tematik analiz gerçekleştirilecektir. Çalışmanın bulguları söylemler ile örneklendirilerek sunulacaktır.

Bu araştırmanın, ülkemizdeki ruh sağlığı uzmanlarının YZ destekli sohbet robotlarını potansiyel bir psikoterapi aracı olarak kabul etmek ve ruh sağlığı hizmetlerine entegre etmek konusunda düşüncelerini, istekliliklerini ya da dirençlerini, endişelerini, teknik ve etik konulardaki önerilerini anlamaya yardımcı olacaktır ve ileride yapılacak çalışmalar için faydalı olacaktır.

Anahtar kelimeler: Yapay Zeka, Yapay Zeka Destekli Sohbet Robotları, Psikoloji, Psikoterapi, Etik

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Psychology / Psikoloji

E-mail / E-posta

ozguntaktakoglu@gmail.com

ORCID ID

0000-0002-6375-848X

Institution / Affiliation / Kurum

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Uygulamalı Psikoloji Anabilim Dalı

Country / Ülke

Türkiye

Başlıca yazarlar:: Özgün Taktakoğlu Yerlioğlu (İstanbul Üniversitesi); Muhammed Aslan (İstanbul Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Özgün Taktakoğlu Yerlioğlu (İstanbul Üniversitesi); Muhammed Aslan (İstanbul Üniversitesi)

Session Classification: Session 1.4 (Day 3)

Track Classification: Congist'24: Digital Tools and Techniques